

پنج خطای تاریخی در فیلم «۳۰۰»

فیلم کارتون وار «۳۰۰» که داستان دفاع اسپارتی‌ها از ترموپلی در مقابل سپاهی از لشکریان ایرانی را نشان می‌داد، حال قسمت دومی نیز یافته است و با عنوان «۳۰۰: ظهور یک امپراتوری» راهی سینماهای جهان شده است.

پل کارتلج پروفیسور فرهنگ و تاریخ یونانی دانشگاه کمبریج درباره این که چقدر این فیلم فارغ از حقیقت است چنین گفته است:

۱. مشکل اول عنوان فیلم است. کدام «امپراتوری» قرار است اینجا در حال طلوع باشد؟ امپراتوری آتنی؟ این امپراتوری تا حداقل دو سال بعد از اتفاقاتی که در این فیلم نشان داده می‌شود یعنی نبردهای دریایی آرتمیسیوم و سالامیس که در هر دو در سال ۴۸۰ قبل از میلاد مسیح رخ دادند آغاز نمی‌شود.

۲. این فیلم با نمایش پیکانی که به طرز خارق العاده ای غیرتاریخی است، کار خود را آغاز می‌کند. این خدنگ توسط تمیستوکلس قهرمان آتنی در میدان نبرد ماراتون که نزدیک شهر آتن بود در سال ۴۹۰ قبل از میلاد مسیح پرتاب می‌شود و پادشاه داریوش اول را آن هم درست هنگامی که پسر و جانشینش خشایار کنارش ایستاده است، به قتل می‌رساند. اما واقعیت این است که با وجود اینکه داریوش آغازگر حمله بزرگ ایران - که در نهایت در ماراتون به پایان رسید- بود، نه شخص او و نه خشایار در صحنه نبرد حضور نداشتند.

۳. از صحنه شکست ایرانی‌ها در نبرد ماراتون که از نظر تاریخی دلیل اصلی حمله بعدی انتقام جویانه خشایار شاه بود فیلم یک دهه جلوتر می‌رود و ناوگان دریایی ایرانی‌ها را نشان می‌دهد. این ناوگان تحت فرمان یک زن یونانی است ملکه آرتمیسیس اهل هالیکارناسوس که نقشش را «ایوا گرین» بازی می‌کند. ما از گزارش‌های تاریخی هردوت که تاریخدان معاصر آرتمیسیس و نویسنده داستان‌های جنگ‌های ایرانی - یونانی بود می‌دانیم که آرتمیسیس واقعی بوده است. او مسلماً یک ملکه یونانی بوده که در سالامیس برای ایرانی‌ها جنگید. اما او به هیچ وجه فرمانده کل نیروهای دریایی نبود و از میان چیزی حدود ۶۰۰ کشتی جنگی، او تنها چندین عدد از آنها را فراهم کرده بود.

۴. فیلمسازان رابطه ای را نیز میان تمیستوکلس و آرتمیسیس که دشمن یکدیگر هستند به وجود می‌آورند، آن هم در میان نبردهای آرتمیسیوم (که در فیلم به عنوان شکست یونانی‌ها نشان داده شد، ولی در حقیقت نتیجه آن تساوی بود) و سالامیس. که طبیعتاً تمام این‌ها به نام دیپلماسی انجام داده می‌شود.

۵. و البته در نهایت، بزرگترین و مضحک‌ترین خطای تاریخی این فیلم، این تصور است که تمیستوکلس و سپاهیان آتنی اش برای برنده شدن در نبرد سالامیس نیازمند کمک نیروی دریایی عظیم اسپارتانی‌ها بودند که طبیعتاً درست به موقع از راه می‌رسد و فرمانده اش نیز کسی نیست جز یک ملکه یونانی دیگر به نام گورگو (همسر بیوه لئونیداس، قهرمان فیلم «۳۰۰»)، که نقشش را «لینا هدی» بازی می‌کند. اما در حقیقت از میان ۴۰۰ کشتی جنگی که در آن نبرد در سمت آتنی‌ها حضور داشتند، اسپارتی‌ها تنها ۱۶ عدد را فراهم کرده بودند که درست مانند تعداد کشتی‌های ملکه آرتمیس، هیچ تاثیری در نتیجه نهایی نبرد که پیروزی قطعی آتنی‌ها بود، نداشتند. (مهر)